

BELGISCHE SENAAT**SÉNAT DE BELGIQUE**

ZITTING 1950-1951.

SESSION DE 1950-1951.

VERGADERING VAN 12 JUNI 1951.

SÉANCE DU 12 JUIN 1951.

Verslag van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 140 van de wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner la proposition de loi modifiant l'article 140 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire.

Aanwezig : de hh. ROLIN, voorzitter; ANCOT, Mw. CISELET, de hh. NIHOUL, VAN HEMELRIJCK, VAN REMOORTELE en ORBAN, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

MESDAMES, MESSIEURS,

Artikel 140 der wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting stelt *als beginsel* dat de rechterlijke beslissingen genomen worden bij volstrekte meerderheid der stemmen. Zulks is een algemene regel, daar eenparigheid een uitzondering is. En juist de wet van 4 September 1891, artikel 2, is van die algemene regel afgeweken in sommige gevallen waarin het niet gewenst zou schijnen hem toe te passen: in die gevallen is eenparigheid vereist. Onderwerpeijk voorstel wil die uitzonderingen uitbreiden en wil doen aanvaarden dat eenparigheid voortaan zal vereist zijn voor de beslissingen van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij een voorlopige hechtenis wordt *gehandhaafd*.

Met andere woorden, voortaan zou het volstaan dat één enkele van de drie magistraten die in de kamer van inbeschuldigingstelling zetelen oordeelt dat een betichte niet in hechtenis dient behouden te worden, opdat dezès invrijheidstelling zou verplichtend zijn, tegen het advies in van de twee andere magistraten.

Sommige redenen pleiten ten gunste van dit voorstel: zij steunen alle op de noodzakelijkheid de persoonlijke vrijheid van de Belgische burgers met zo doelmatig mogelijke waarborgen te omringen.

Zie :

Gedr. Stuk van de Senaat :

65 (Buitengewone zitting 1950) : Wetsvoorstel.

L'article 140 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire pose *en principe* que les décisions judiciaires sont prises à la majorité absolue des voix. C'est là une règle générale, l'unanimité étant l'exception. Et précisément, la loi du 4 septembre 1891, article 2, est venue déroger à cette règle générale dans certains cas où son application ne paraîtrait pas opportune : dans ces cas, l'unanimité sera requise. La proposition actuelle tend à élargir ces exceptions et à faire admettre que l'unanimité sera désormais requise pour les décisions de la Chambre des mises en accusation qui *maintiennent* une détention préventive.

En d'autres termes, il suffirait désormais qu'un seul des trois magistrats siégeant à la chambre des mises en accusation soit d'avis qu'il ne faut pas maintenir le prévenu en détention pour que sa mise en liberté soit obligatoire à l'encontre de l'avis exprimé par les deux autres magistrats.

Certaines raisons militent en faveur de la proposition : elles se basent toutes sur la nécessité d'entourer la liberté personnelle des citoyens belges, de garanties aussi efficaces que possible.

Voir :

Document du Sénat :

65 (Session extraordinaire de 1950) : Proposition de loi.

In deze gedachtengang zal niemand ernstig betwisten dat, in de praktijk, de toepassing van de wet op de voorlopige hechtenis tot misbruiken heeft geleid.

Maar onzes inziens ligt de oplossing niet in het wetsvoorstel dat door de Commissie wordt behandeld. Deze moet integendeel, naar onze mening, bereikt worden door van de magistraten een nauwkeu-riger, laten we zeggen een gewetensvoller verantwoording te eisen, in elk afzonderlijk geval, van de redenen die volgens hen de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, want dit is ongetwijfeld een zeer ernstige en dan ook uiteraard uitzonderlijke maatregel.

Het zij ons in dit verband toegelaten te herinneren aan de omzendbrief door de toenmalige Minister van Justitie, de betreurde Paul-Emile Janson, aan de drie hoofdparketten in April 1931 gericht :

« De onlangs in de Kamer gehouden besprekingen in verband met de begroting van Justitie hebben opnieuw de aandacht van het Parlement gevestigd op de misbruiken die zich bij de toepassing van de wet op de voorlopige hechtenis zouden voordoen. Ik kan bevestigen dat deze zeldzaam zijn, en slechts werkelijk uitzonderingswijze voorkomen. Maar ik meen dat de onderzoeksrechters al te vaak, om de toepassing der wet van 1874 te verantwoorden, slechts een gebruikelijke formule bezigen met de erkenning dat er in de zaak ernstige en uitzonderlijke omstandigheden bestaan.

» Het schijnt niet twijfelachtig dat de bedoeling van de wetgever van 1874 was dat de magistraat in elk afzonderlijk geval zou vermelden welke de ernstige en uitzonderlijke omstandigheden zijn waarop hij steunde om de voorlopige hechtenis uit te lokken of te handhaven. Zulks ware zeker de beslissing van het huidig Parlement, indien het deze langs wetgevende weg diende uit te brengen.

» U zou mij dus zeer verplichten de magistraten van uw gebied wel te willen uitnodigen om af te zien van een praktijk die zich niet zou mogen veralgemenen en er op te letten, in elk afzonderlijk geval, de aan de zaak eigen omstandigheden te vermelden, die een verantwoording zijn voor de maatregel welke zij willen treffen. Wat het Parlement vraagt, is het stelsel van een eenvoudige formule, die bijna een stijlformule en een conventie geworden is, te zien vervangen door een uitdrukkelijke en bijzondere verklaring van de feiten die een verantwoording zijn voor de voorlopige hechtenis, welke steeds een uitzonderingskarakter dient te bewaren. »

Hoe het ook zij, het bleek de meerderheid van uw Commissie niet dat de door de indieners van het voorstel aangevoerde redenen voldoende waren om af te wijken van een algemene regel waarbij, zoals wij hierboven zegden, bepaald wordt dat de rechterlijke beslissingen bij meerderheid van stemmen worden genomen.

In strijd met de toelichting bij het voorstel, oordeelt de meerderheid van de commissieleden niet dat het « redelijk en billijk zou zijn dat de

Dans cet ordre d'idées, nul ne contestera sérieusement que dans la pratique, l'application de la loi sur la détention préventive ait donné lieu à des abus.

Mais à notre sens, le remède n'est pas dans la proposition de loi que la Commission discute. Il nous paraît, au contraire, résider dans l'exigence, dans le chef des magistrats, d'une justification plus précise — disons plus consciencieuse — dans chaque cas particulier des motifs qui justifient d'après eux, la situation préventive, mesure sans nulle doute très grave et dès lors par sa nature même exceptionnelle.

Qu'il nous soit permis de rappeler à cet égard, les termes de la circulaire que le Ministre de la Justice de l'époque, le regretté Paul-Emile Janson, faisait parvenir aux trois parquets généraux en avril 1931 :

« Les récents débats qui ont eu lieu à la Chambre concernant le budget de la Justice ont attiré à nouveau l'attention du Parlement sur certains abus que présenterait l'application de la loi sur la détention préventive. Je suis à même de constater que ceux-ci sont rares et n'ont qu'un caractère vraiment exceptionnel. Mais je crois que les juges d'instruction n'ont trop souvent recours, pour justifier l'application de la loi de 1874 qu'à une formule d'usage en reconnaissant l'existence dans l'affaire de circonstances graves et exceptionnelles.

» Il ne semble pas douteux que l'intention du législateur de 1874 a été que dans chaque cas particulier, le magistrat indiquât quelles étaient les circonstances graves et exceptionnelles sur lesquelles il se fondait pour provoquer ou maintenir la détention préventive. Ce serait certainement la décision du Parlement actuel, s'il avait à la formuler législativement.

» Je vous serais donc obligé de bien vouloir inviter les magistrats de votre ressort à renoncer à une pratique qui ne devrait pas se généraliser et à prendre soin de préciser dans chaque cas particulier, quelles sont les circonstances spéciales à la cause et de nature à justifier la mesure à laquelle ils veulent avoir recours. Ce que le Parlement réclame, c'est de voir substituer au régime d'une simple formule, presque de style et conventionnelle, celui d'une explication explicite et spéciale des faits justifiant une détention préventive laquelle doit garder un caractère exceptionnel. »

Quoi qu'il en soit, il n'a pas paru à la majorité de votre Commission que les raisons invoquées par les auteurs de la proposition fussent suffisantes pour faire échec à la règle générale qui prévoit, comme nous le rappelons plus haut, que les décisions judiciaires sont prises à la majorité.

A l'encontre des développements qui accompagnent la proposition, la majorité des commissaires ne pense pas-qu'il serait « rationnel et équitable

hechtenis niet langer mag gehandhaafd worden indien een der magistraten het voortduren er van ongerechtvaardigd acht ».

De meerderheid is integendeel van mening dat het vrij onlogisch zou schijnen en dat het gevaarlijk zou kunnen zijn, nadat de raadkamer zich reeds heeft uitgesproken voor de handhaving van een hechtenis, de invrijheidstelling van een betichte te laten beslissen door één enkele magistraat op de drie die van advies moeten dienen in de kamer van inbeschuldigingstelling.

Zij stelt U voor het voorstel af te wijzen.

Dit verslag werd aangenomen met eenparigheid van stemmen.

De Verslaggever,
M. ORBAN.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

que, si l'un des magistrats estime injustifié de maintenir la détention, celle-ci ne pourrait être prolongée davantage . »

La majorité est d'avis, au contraire, qu'il paraît assez illogique et qu'il pourrait être dangereux, la chambre du conseil s'étant déjà prononcée pour le maintien d'une détention, de faire décider par un seul magistrat sur les trois, appelés à donner leur avis à la chambre des mises en accusation, la mise en liberté d'un prévenu.

Elle vous propose le rejet de la proposition.

Le rapport a été adopté à l'unanimité,

Le Rapporteur,
M. ORBAN.

Le Président,
H. ROLIN.